

Η Παύλεια Θεολογία

Η διδασκαλία του Παύλου σε άλλα κείμενα της ΚΔ
Αικατερίνη Τσαλαμπούνη
Επίκουρη Καθηγήτρια
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

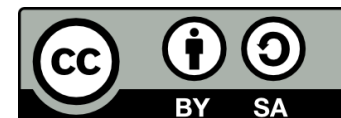

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

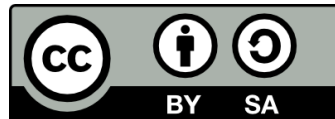

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

**ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ**

Η διδασκαλία του Παύλου σε άλλα κείμενα της ΚΔ

Περιεχόμενα ενότητας 1/2

1. Εισαγωγικά
2. Ο Παύλος στις Πράξεις: ιστορία της έρευνας
3. Βασικές διαφορές μεταξύ Πράξεων κι επιστολών
4. Η θεωρία της ασυμφωνίας
5. Η θεωρία της εναρμόνισης
6. Ποιες είναι οι πηγές των Πράξεων
7. Παύλος ο θεραπευτής

Περιεχόμενα ενότητας 2/2

8. Κοινά σημεία Πράξεων και επιστολών
9. Ο Παύλος ως απόστολος
10. Ο Παύλος ως διδάσκαλος
11. Παύλος και επιστολή Ιακώβου
12. Παύλος και Α' επιστολή Πέτρου
13. Συμπεράσματα

Η διδασκαλία του Παύλου σε άλλα κείμενα της ΚΔ

Εισαγωγικά

- Η επίδραση του Παύλου είναι εμφανής σε διάφορα κείμενα της Καινής Διαθήκης
- Ήδη μέσα στην ΚΔ γίνεται λόγος για τη δημιουργία μίας συλλογής κειμένων που αποδίδονταν στον Παύλο (βλ. 2 Πε 3,15-16)
- Ωστόσο δε φαίνεται η επίδραση κι η αποδοχή του Παύλου να είναι γενικευμένη (βλ. π.χ. την σιωπή της Αποκ)
- Η επίδραση είναι εντονότερη κατά το 2^ο αι. (Μαρκίων, 1 Κλημ, Ιγνάτιος)
- Στην ΚΔ ίχνη αυτής της επίδρασης και αντίδρασης στον Παύλο: Πραξ, 1 και 2 Πε, Ιακ κι ενδεχομένως Μτ και Μκ

Ο Παύλος στις Πράξεις: ιστορία της έρευνας

- Δύο βασικές τάσεις στην έρευνα:
 - Οι δύο εικόνες του Παύλου (Πράξεις – παύλειες επιστολές) είναι εντελώς ασυμβίβαστες μεταξύ τους
 - Οι δύο εικόνες του Παύλου είναι αλληλοσυμπληρούμενες

Η θεωρία της ασυμφωνίας

- Philip Vielhauer, “On the 'Paulinism' of Acts” (1966)
- Ο Παύλος των Πράξεων δεν έχει καμιά σχέση με τον Παύλο των επιστολών
- Θα πρέπει όμως να συνδυαστούν δυο εντελώς διαφορετικά φιλολογικά είδη;
- Πόσο επηρεάζουν μια τέτοια εκτίμηση ιδεολογικές προϋποθέσεις όπως αυτές της Σχολής της Τυβίγγης;

Η θεωρία της εναρμόνισης

- F.F. Bruce, “Is the Paul of Acts the Real Paul ?” (1976)
- Οι εικόνες του Παύλου από τις επιστολές και τις Πράξεις είναι συμπληρωματικές
- Πώς θα εξηγηθεί η διαφορετική στάση απέναντι στον Νόμο κι η διαφορετική χριστολογία;

Ποιες είναι οι πηγές των Πράξεων

- Μια προφορική παράδοση που έχει στη διάθεσή του ο συγγραφέας των Πράξεων
- Ο ρόλος της μνήμης στη διαμόρφωση της αφήγησης των Πράξεων
- Δεν εξαρτάται άμεσα από τις επιστολές του Παύλου

Παύλος ο Θεραπευτής

- Πέντε θεραπείες από τον Παύλο: 13,9-11· 14,8-10· 16,16-18· 28,7-8· 19,11-12
- Μία ανάσταση: 20,7-12
- Ωστόσο μια έμμεση αναφορά στη θεραπευτική δράση του Παύλου και στο 2 Κορ 12,12 (βλ. ακόμη 1 Θεσ 1,5)

Κοινά σημεία Πράξεων και επιστολών

- Μία πιθανή σύνδεση μεταξύ των αποφάσεων της Αποστολικής Συνόδου και της οδηγίας του Παύλου για τα ειδωλόθυτα (1 Κορ 5· Ρωμ 14)
- Η ομοιότητες στις αφηγήσεις για τη Δαμασκό στο Πραξ 9 και 2 Κορ 11,32-33 – οι διαφορές οφείλονται στην προφορική παράδοση του περιστατικού
- Η στάση του Παύλου απέναντι στα έθνη – ωστόσο πρώτος ο Πέτρος στα έθνη

Ο Παύλος ως απόστολος

- Στις Πράξεις απουσιάζει ο χαρακτηρισμός του Παύλου ως αποστόλου
- Ωστόσο κυριαρχεί η εικόνα του Παύλου ως γέφυρας μεταξύ Ιουδαίων και εθνικών
- Ο Παύλος ως ο απόστολος που πάσχει για το ευαγγέλιο
- Σύγκριση με τον Ιησού (Πραξ 21-23)

Ο Παύλος ως διδάσκαλος

- Ο συγγραφέας των Πράξεων στηρίζεται σε μία επιτομή της διδασκαλίας του Παύλου
- Βασικές παύλειες θεολογικές ιδέες απαντούν στην ομιλία του Πέτρου στο περιστατικό με τον Κορνήλιο (Πραξ 10,34-35.43)
- Σωτηριολογία: σωτηρίας εκ πίστεως (δικαίωση)
- Η στάση απέναντι στον Ισραήλ: παρόμοια όπως στα Ρωμ 9-11
- Σωτηριολογία: σύνδεση της σωτηρίας όχι μόνο με το Πάθος αλλά με το γεγονός γενικότερα της σάρκωσης και την επίγεια δράση του Ιησού (ο σταυρός περισσότερο ως ένδειξη της ανθρώπινης ενοχής)

Παύλος και επιστολή Ιακώβου

- Στην επιστολή Ιακώβου μεγαλύτερη έμφαση στα έργα της πίστης (2,14-26)
- Ο νόμος της ελευθερίας δεν είναι η ελευθερία από τον Νόμο αλλά ο Νόμος τον οποίο ο ελεύθερος άνθρωπος ελεύθερα τηρεί
- Πίστη χωρίς έργα είναι νεκρή
- Ωστόσο εδώ τα έργα κατανοούνται διαφορετικά από ό,τι στον Παύλο (περιτομή, διατάξεις καθαρότητας) – στην Ιακ έμφαση στα έργα της αγάπης
- Στον Παύλο εμφανής ο σωτηριολογικός προσανατολισμός – στην Ιακώβου είναι προφανής ο παραινετικός χαρακτήρας της αναφοράς στα έργα
- Πιθανόν μία έμμεση κριτική σε μία υπερβολική κατανόηση της διδασκαλίας του Παύλου

Παύλος και Α΄ επιστολή Πέτρου

- Δεν απαντούν βασικές ιδέες του Παύλου στην επιστολή
- Ωστόσο ο συγγραφέας φαίνεται να γνωρίζει την παύλεια διδασκαλία
 - ἐν Χριστῷ, χάρις, δικαιοσύνη
 - Η σωτηρία διά του αίματος του Ιησού
- Στο 2,13 μία έμμεση διόρθωση της παύλειας θέσης για την πολιτική εξουσία: ανθρώπινο δημιούργημα
- Η επιστολή από την ίδια ευρύτερη περιοχή όπου υπήρχαν παύλειες κοινότητες

Συμπεράσματα

- Η επίδραση του Παύλου είναι εμφανής ήδη σε κείμενα του τέλους του 1^{ου} αι. που ανήκουν στον κανόνα της ΚΔ
- Όχι ομοιόμορφη επίδραση
- Ρόλο διαδραματίζουν όχι τόσο τα επιστολικά κείμενα του αποστόλου αλλά περισσότερο μία παράδοση που αναπτύσσεται γύρω από το πρόσωπό του (κυρίως προφορική)
- Η επίδραση είναι εντονότερη κατά τον 2^ο αι. όπου ο Παύλος εδραιώνεται ως ο απόστολος αυθεντία

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Μουρατίδου Αναστασία
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2013-2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

